

6. ledna 2021

E-INFORMACE UNIE VÝTVARNÝCH UMĚLCŮ ČESKÉ REPUBLIKY, z.s.

408

Výtvarní umělci a paušální daň, na kterou v roce 2021 lze za stanovených podmínek přejít nejpozději 11. ledna 2021

Vážení přátelé, členové UVU ČR a příjemci e-informací UVU ČR,

koncem roku, tedy na poslední chvíli (ostatně jako obvykle) přijala Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky zákon (dostal číslo 540/2020 Sb.), který do zákona o daních z příjmů (586/1992 Sb.) vložil zcela novou možnost: uhradit **jednou platbou na jednom místě všechny povinné platby** – tedy nejen daň, ale i povinné sociální (důchodové) a povinné zdravotní pojištění. Ta úhrada je definitivní a žádné daňové přiznání a žádné přehledy příjmů pro pojišťovny už se podávat nemusí. Ale také **není možné uplatnit žádnou slevu**, jako tomu je při podání daňového přiznání (viz např. § 35ba zákona o daních z příjmů – sleva na poplatníka, na manželku s malým příjmem, na studujícího potomka, sleva ZTP atd.)

Tato možnost není pro firmy, ale jen pro osoby samostatně výdělečně činné (OSVČ), mezi něž patří i výtvarní umělci. **Je to možnost, všechny ostatní způsoby platí i nadále beze změny.** Ale pozor! Tuto možnost nemají všichni, ale jen ti, kteří

- a) splňují zákonem stanovené podmínky a
- b) spočítají si, že nová forma bude pro ně výhodná a rozhodnou se jí využít.

Kdo nemusí další text vůbec číst

- Umělci v pracovním poměru

První podmínkou je, že během celého roku nebudete souběžně v pracovním poměru (tzv. závislá činnost). Takže kdo např. učí na nějaké škole nebo uvažuje, že třeba i později v průběhu roku začne učit nebo uzavře nějakou pracovní smlouvu, tomu není paušální daň určena.

Výjimkou jsou ti, kdo mají uzavřenu nebo uzavřou DPČ (Dohoda o pracovní činnosti) a v žádném měsíci během celého roku nepobírají částku vyšší než 3.500,- Kč, a ti, kdo mají uzavřenu nebo uzavřou DPP (Dohoda o provedení práce) a v žádném měsíci nepobírají částku vyšší než 10.000,- Kč; jde totiž o příjmy už zdaněné srážkovou daní, z nichž se pojistné neodvádí).

- Důchodci

Zcela bez významu je tento text rovněž pro umělce-příjemce starobního důchodu. Za ně je plátcem základního zdravotního pojištění stát, a mají-li příjem z výtvarné činnosti, musí podat daňové přiznání (mohou odečítat příslušnou slevu na poplatníka – v roce 2021 je to 27.840,- Kč, a daň vyšší než 27.840,- Kč si u našich členů nedovedeme vůbec představit – takže daň

neplatí žádnou). Důchodci **musí** své zdravotní pojišťovně uhradit jen příslušnou částku ze zisku (ne z příjmu; zisk = příjmy – výdaje; výdaje buď podle účetnictví, nebo určené paušálně ve výši 40 % z příjmů). Sociální pojištění ze zisku musí platit jen v případě, že přesáhne tzv. rozhodnou částku, která v roce 2021 činí 85.059,- Kč, což představuje příjem z výtvarné činnosti při použití 40 % paušálu pro výdaje 141.765,- Kč). Mají-li zisk nižší, neplatí nic.

- **Umělci s příjmy (ne ziskem) nad 1 milion Kč** v minulém roce (2020), nebo kteří předpokládají, že v roce 2021 budou mít příjmy vyšší než 1 milion Kč.

- **Umělci, kteří jsou plátcí DPH** (jak povinně ze zákona, tak i dobrovolně).

- **Umělci, kteří v daném roce mají jiné příjmy**, které nejsou osvobozeny od daně, **vyšší než 15.000,- Kč** (např. pronájem atp.)

- A nakonec: ti, kdo jsou v úpadku (insolvenční řízení), ti co jsou společníky veřejné obchodní společnosti (v.o.s.) a ti, kdo jsou komplementáři komanditní společnosti (k.s.)

Další část je určena těm, kdo se chtějí rozhodnout, zda na režim paušální daně přistoupit nebo ne

Ministerstvo financí odhaduje, že paušální daň by se mohla týkat více než 400 000 OSVČ. O reálný odhad těch, kdo paušální daň využijí, se pokusila ministryně financí Alena Schillerová, když řekla: „*S přihlášením k ní (= paušální dani, pozn. O.B.) již nebude možné uplatňovat žádné další daňové slevy a úlevy. Celá řada živnostníků (myslí se samozřejmě OSVČ, např. umělci nejsou žádní živnostníci – pozn. O.B.) přitom uplatňuje bonus na děti, slevu na manželku a podobně. Ti do toho pravděpodobně nepůjdou.*“. Ministerstvo financí proto odhaduje, že by se do systému mohlo přihlásit přibližně 140 tisíc lidí.

Kolik z těch 140 000 lidí je výtvarných umělců, to vlastně nikdo neví. Žádná pořádná statistika se nevede a jediný relevantní zdroj, Národní registr profesionálních výtvarných umělců a designérů činných na území ČR, který vede na základě dobrovolnosti UVU ČR (http://www.uvucr.cz/rejstrik/rejstrik_titul.htm), není k naší vlastní škodě patřičně využíván. Můj odhad je, že by mohlo jít jen o několik stovek výtvarných umělců.

Vstoupit do systému paušální daně je velice jednoduché pouhým ohlášením na předepsaném tiskopise. To je vše. Finanční úřad nic nepovoluje ani nepotvrzuje.

Ukončit tento způsob z vlastní vůle je možné vždy jen do 10. ledna. Pokud si to někdo na další rok špatně propočítá a zjistí to až po 10. lednu, je „odsouzen“ k měsíční platbě po celý další kalendářní rok.

Výše platby je dána zákonem a na rok 2021 činí **měsíčně 5.469,- Kč (tj. 65.628,- Kč za celý rok)**. Co je v této částce zahrnuto:

Položka	Platba měsíčně	Platba celoročně
Daň	100 Kč	1200 Kč
Zdravotní pojištění – minimum	2393 Kč	28716 Kč
Sociální pojištění – minimum + 15 %	2976 Kč	35712 Kč
CELKEM	5469 Kč	65628 Kč

Rozpis je důležitý. Pokud koncem roku nastane nutnost daňové přiznání podat (viz v textu

níže), je jasné, kolik a komu bylo na zálohách posláno.

A proč minimum sociálního pojištění plus 15 %?

Minimum sociálního pojištění (nepočítá se z příjmu, ale ze zisku) odpovídá např. při používání paušálu nákladů 40 % zisku kolem 250 tis. Kč, tedy příjmu cca 410 tis. Kč. Protože paušální daň je možné využívat do příjmu 1 mil. Kč, tak navýšení sociálního pojištění nad stanovené minimum (v roce 2021 činí 2.587,- Kč – navýšení je o 389,- Kč měsíčně) trochu vylepšuje částí poplatníků výši budoucího starobního důchodu (o jehož výši dnes u mladších ročníků je líp ani nespekulovat).

Nic ale nebrání tomu, aby ten, kdo je v režimu paušální daně, ze svého rozhodnutí nějakou další částku dobrovolně posílal na svůj účet u České správy sociálního pojištění (ČSSP) a budoucí důchod si zvýšili.

Většina umělců si pro bezvýznamnost neplatí nemocenské pojištění (tedy platbu v době nemoci atd.). To paušální daň nezahrnuje vůbec. Pokud ale někdo chce toto pojištění mít, může také z vlastního rozhodnutí příslušnou částku na svůj účet u České správy sociálního pojištění zasílat (minimální částka dobrovolného nemocenského pojištění v roce 2021 činí 147,- Kč měsíčně).

Uhrazené měsíční platby 5.469,- Kč se pokládají až do 31. prosince 2021 za zálohu. Pokud se v průběhu celého roku 2021 (1. ledna až 31. prosince) podmínky pro použití paušální daně nezmění, stanou se splněnou úhradou a ze strany poplatníka už se nic nepožaduje (žádné daňové přiznání, žádné přehledy příjmů pro zdravotní a pro sociální pojištění, žádné doplatky ani vrácení přeplatků, zkrátka nic, vše bude O.K.) a pro další rok automaticky přejdete zase do režimu paušální daně.

Pokud byste naznali, že je líp v dalším roce danit a platit pojistky „po starém“, musíte to do 10. ledna 2022 finančnímu úřadu oznámit. Jinak nezbude, než být v režimu paušální daně celý další rok.

Ale všechno má své „**jenže**“.

Celý rok 2021 se uzavírá zpětně k 31. prosinci. Nikdo nemůže vědět, jaké příjmy bude mít, dokud je nemá. Na začátku roku jsou to jen předpoklady. A v průběhu roku mohou nastat okolnosti, které možnost použití paušální daně rázem znemožní.

Nepřekročitelné (tvrdé) podmínky jsou:

a) v průběhu roku v příjmech překročíte 1 milion Kč, nebo zjistíte, že do konce roku se to sto procentně stane.

b) v průběhu roku se dostanete mezi povinné plátce DPH (daň z přidané hodnoty) – případ u většiny našich výtvarných umělců netypický, ale možný

V obou těchto případech to musíte do 15 dnů od zjištění této skutečnosti oznámit finančnímu úřadu, vše dosud zaplacené zůstane zálohou, na pojištění začnete posílat zálohy samostatně a v následujícím roce (2022) musíte podat daňové přiznání a přehledy pro pojišťovny a uhradit nedoplatky (případně přijmout přeplatky). A v následujícím roce už automaticky do režimu paušální daně nepřecházíte.

Také se může přihodit, že

a) naskytne se vám příležitost uzavřít perspektivní pracovní smlouvu,

b) na pro nájmu nebo prodejem od daně z příjmu neosvobozené věci získáte více, než povolených 15.000,- Kč

V tom případě vše, co zaplatíte, opět zůstává zálohou, vzniká vám povinnost podat daňové přiznání a přehledy pro pojišťovny a vše doplatit. Pokud jde pracovní poměr krátkodobý a do konce roku skončí nebo příjem nad 15.000 Kč,- ojedinělý, zůstanete automaticky v režimu paušální daně další rok.

A teď to nejdůležitější – propočítat si, zda je využití paušální daně ve vašem případě výhodné.

Některé výhody jsou jednoznačné a kvůli nim byla vlastně paušální daň vymyšlena a do zákona vtělena. Jde o:

- méně papírování (jeden odvod místo tří)
- žádná daňová přiznání, žádné přehledy pro pojišťovny
- žádné náklady v souvislosti s vedením účetnictví a se zpracováním daňového přiznání a přehledů pro pojišťovny
- minimum daňových kontrol – pokud jde o vlastní činnost, musíte hlídat a případně prokázat jen to, že jste nepřekročili limit příjmů 1 mil. Kč
- více času na vlastní tvorbu
- a předpokládaný přiměřený starobní důchod.

Vstup do režimu paušální daně však výhodný být vždy nemusí.

Za tím účelem zpřístupnilo Ministerstvo financí České republiky na svých stránkách online **modelovou kalkulačku**, kde si podle loňských nebo letošních výsledků své činnosti můžete spočítat, jak by to v režimu paušální daně pro vás vycházelo.

Kalkulačku MF ČR naleznete na www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2020/spocitejte-si-zda-se-vam-vyplati-pausaln-39714

Při rozhodování uvažte, že paušální daň je konstruována tak, že vychází jen a pouze z příjmů, nic jiného nemusíte dokladovat ani prokazovat, ale také nic s tím příjmem nemůžete dělat. Nemůžete odečíst náklady (buď skutečné dle účetnictví, nebo paušálně 40 %), nemůžete snižovat daňový základ o částku na sebe (to si připomeňte, když budete zjišťovat úsporu – je to 27.840,- Kč), na manželku (má-li malý příjem), na děti, nelze zohlednit invaliditu, sjednané úvěry, pokud se na ně vztahuje nějaká sleva atd.

Také nebudete mít žádný oficiální doklad ve formě daňového přiznání, pokud byste měli prokazovat své příjmy např. při žádosti o půjčku nebo o různé podpory (když by to bylo nutné). Toto však bude jistě během prvního roku fungování nějak vyřešeno.

Pokud jste si zkusili na kalkulačce spočítat svoji modelovou situaci v roce 2021 a zjistili jste úsporu malou, zvažte, zda ty výše popsané výhody, ona zjednodušení, za tu změnu stojí. Také pokud byste měli platit nepatrně víc, uvažte, že v tom máte i 15 % k minimálnímu důchodovému pojištění navíc. Uvažte také, jak blízko máte k překročení hranice 1 mil. Kč. Pokud jste ve dvou třetinách toho limitu, staráte se sami o sebe, případně jiné příjmy a slevy na děti atp. může využívat třeba vaše manželka, výhodné to je.

Tato poslední část je určena těm, kdo se rozhodli na režim paušální daně v roce 2021 přistoupit

Pokud jste zjistili, že pro vás výhody paušální daně převažují nad nevýhodami, konejte rychle. **Poslední možnost**, jak v roce 2021 tento režim uplatnit, je podat oznámení v **pondělí 11. ledna**

2021.

O vstup do tohoto režimu se nežadá, ten se jen oznamuje příslušnému finančnímu úřadu.

Všechno ostatní (tj. oznámení vaší zdravotní pojišťovně a na Českou správu sociálního zabezpečení) finanční úřad zajistí sám.

Oznámení můžete podat a doručit

a) interaktivním formulářem (je stejně jednoduchý, jako když někteří z vás žádali třeba o jarní kompenzační bonus kvůli epidemii). Formulář najdete na

<https://ouc.financnisprava.cz/osvcpp/form/danovySubjekt>. Ten vyplníte a můžete odeslat svou datovou schránkou nebo vytisknout ve formátu PDF a doručit svému finančnímu úřadu osobně nebo poštou. Kromě údajů o sobě musíte uvést údaje o své zdravotní pojišťovně a o místně příslušné Správě sociálního zabezpečení.

b) nebo si můžete vytisknout (nebo na finančním úřadě vyzvednout) růžový formulář a vypsat vše rukou (formulář zde: www.financnisprava.cz/assets/cs/prilohy/d-seznam-dani/5255_1.pdf – pokud si ho stáhnete, vytisknout stačí černobíle).

Oznámení musí být na příslušném formuláři podáno.

Paušální částku 5.469,- Kč budete pod svým DIČ zasílat na účet svého daňového úřadu s předčíslem 2866 vždy do 20. dne měsíce, za který se platí. První platbu můžete uskutečnit za leden a únor 2021 dohromady do 20.2.2021.

Pak už vám zbývá jen vést si jednoduchou evidenci příjmů.

Ale pro jistotu:

Co kdybyste museli přejít do normálního režimu? Nebo si budete chtít v dalším roce normální režim zvolit?

Tak pro jistotu základní údaje vedte (třeba v excelu – příjmy, výdaje) a faktury a účtenky atd. si někde v krabici schovávejte. Kdyby došlo k tomu, že byste museli za daný rok daňové přiznání podat, bez podkladů by to nešlo. Vyhodit se pak dají vždycky. A podívejte se na § 23, odst. 8 Zákona o daních z příjmů, abyste věděli, co byste měli udělat, kdybyste třeba z režimu paušální daně přešli na normální danění.

V tomto textu jsme se snažili podat informaci o paušální dani jinak, než jak ji popisují oficiální dokumenty Ministerstva financí ČR a Finanční správy. Snad se to podařilo jinými slovy vysvětlit srozumitelněji. Podívejte se určitě i na stránky ministerstva financí (www.mfcr.cz/), do vyhledavače stačí napsat „paušální daň“ a můžete si přečíst řadu článků i odpovědí na dotazy. Kdo má asi 50 minut nazbyt, může si poslechnout výklad z druhé strany – od praktiků – např. zajímavá je přednáška (seminář – webminář) JUDr. Moniky Bakešové, přístupný na YouTube (www.youtube.com/watch?v=L22t8SvGCCA&feature=emb_rel_end&ab_channel=MonikaBakešová)

*

Závěrem přejeme do nového roku, aby byl zdravější a abychom se mohli zase bez obav setkávat.

Vaši

Oskar Brůža, tajemník a Václav Kubát, předseda